

**UNIVERSITATEA „DUNĂREA DE JOS” DIN GALAȚI
ȘCOALA DOCTORALĂ DE ȘTIINȚE SOCIO-UMANE**

TEZĂ DE DOCTORAT

**TRANSLATING STAND-UP COMEDY. A CULTURAL-LINGUISTIC
APPROACH**

**TRADUCEREA UMORULUI DE TIP STAND-UP. O ABORDARE
CULTURAL -LINGVISTICĂ**

Rezumat

Conducător științific:

Prof. Univ. Dr. Elena CROITORU

Candidat:

Alina BOGDAN (PETRE)

GALAȚI

2019

CUPRINS

Introducere	7
Capitolul 1. Natura interdisciplinară a povestirii glumelor în stand-up comedy	18
1.1 Categoriile ale teoriilor umorului	18
1.2 Umorul de tip Stand-Up în traducere	27
1.3 Tipuri diferite de prezentare orală a glumelor	39
1.3.1 Monologul	40
1.3.2 Paralimbajul	42
1.3.3 Ridiculizarea	44
1.3.4 Satira	45
1.3.5 Politețea	47
1.3.6 Puterea	48
1.3.7 Solidaritatea	49
1.4 Interpretarea actelor de stand-up comedy	51
1.5 Stand-Up Comedy fără granițe	54
1.6 Concluzii	62
Capitolul 2. Aspecte lingvistice în traducerea umorului de tip stand-up	64
2.1 Domenii lingvistice în Stand-Up Comedy	66
2.1.1 Folosirea limbii în Stand-Up Comedy	68
2.1.2 Analiza limbajului	70
2.1.3 Tipuri de fraze folosite în spectacolele live	72
2.2 Particularități lingvistice ale glumelor	75
2.2.1 Repetiția	76
2.2.1 Formularea	79
2.2.3 Disfluente	80
2.2.4 Markerii ai discursului	82

2.2.5 Intonația	85
2.3 Sociolingvistica ca un tip de comunicare interculturală în spectacole de comedie..	87
2.3.1 Concepte ale comunicării interculturale	89
2.3.2 Sensibilitate interculturală.....	92
2.3.3 Influența cunoștințelor culturale în stand-up comedy	93
2.4 Concluzii	97
Capitolul 3. Spațiul cultural și rasa în stand-up comedy	99
3.1 Musulmani în spațiul american și britanic	100
3.1.1 Inteligență feminină	100
3.1.2 Umorele musulman după 11 septembrie	108
3.2 Rasa în stand-up comedy	113
3.2.1 Jerry Seinfeld – Un evreu fără glume despre evrei	113
3.2.2 Lewis Black – Glume cu și despre evrei	117
3.3 Rasism între rase	121
3.4 Umorele tipic american	125
3.5 Concluzii	158
Capitolul 4. Un stand-up comedy roast corect din punct de vedere politic	160
4.1 Analiza discursului politic	160
4.2 Comedie corectă din punct de vedere politic	162
4.3 Roast-ul în stand-up comedy	195
4.4 Concluzii	212
Concluzii finale	214
Bibliografie	222
Listă de publicații	236

Introducere

Teza de doctorat, *”Traducerea umorului de tip stand-up. O abordare cultural-lingvistică”* este construită pentru a prezenta o analiză a umorului, cu accent pe *stand-up comedy* ca un subtip de umor. Este important de menționat faptul că *stand-up comedy* a devenit un subiect de interes la nivel global în ultimii ani. Teza oferă exemple cu scopul de a ilustra modul în care interpretul folosește diferite tehnici pentru a crea o interpretare de succes pe scenă. Exemplele reprezintă părți ale spectacolelor de stand-up comedy (monolog comic) și roast (numere de critică umoristică).

Umorul este privit ca o caracteristică generală a monologului comic, acesta reprezentând calitatea de a fi amuzant sau facultatea de a percepe și de a exprima sau de a aprecia ceea ce este amuzant sau comic. După cum se specifică în titlu, această teză de doctorat abordează domeniul comediei stand-up pe baza unei analize a strategiilor de traducere utilizate și a teoriilor umorului care pot fi identificate în cadrul actelor de stand-up. Analiza de ansamblu este realizată pe baza unui corpus alcătuit din eșantioane de texte ale spectacolelor de stand-up comedy atât în limba engleză, cât și în limba română. Unul dintre cele mai importante elemente care caracterizează umorul este calitatea jocului de cuvinte: dacă un text este amuzant sau distractiv, atunci poate fi introdus în vastul domeniu al umorului. Umorul văzut în multiplele sale forme are o caracteristică importantă de a fi amuzant, ceea ce înseamnă că are drept rezultat râsul și determinarea ascultătorului să reacționeze într-un mod pozitiv și plin de viață la textul rostit de vorbitor. Umorul poate fi găsit în mai multe tipuri de comedie, cum ar fi anecdota și gafa, gen de umor implicând un personaj sau un comediant care face greșeli nehibzuite ce par umoristice publicului, Rowan Atkinson, cunoscut sub numele de Mr. Bean, este un interpret reprezentativ pentru acest tip de umor.

Dificultatea acestei teze constă în combinarea a trei mari domenii, teorii ale traducerii, teorii ale umorului și aspectele culturale dezvăluite în comedia de tip stand-up cu înțelegerea unităților lingvistice care caracterizează acest tip specific de umor. Datorită procesului de globalizare, comedia de tip stand-up a devenit o formă populară de divertisment în întreaga lume în ultimele decenii, Statele Unite ale Americii au influențat modul de răspândire a comediei în întreaga lume, iar influența sa este remarcabilă în umorul european. Cu toate acestea, cercetările făcute în domeniul comediei și umorului au fost larg explorate în

comparație cu studiul umorului de tip stand-up. Astfel, a intrigat masele mari de spectatori și a devenit domeniul de studiu pentru savanții din diferite discipline.

Construită ca o analiză contrastivă a comediei create de interpreți americani și români, această analiză este, în primul rând, o abordare a analizei umorului într-un mod care se poate dovedi a fi o contribuție la domeniul de analiză critică a discursului prin examinarea unui corpus care constă din diverse transcrieri din spectacole de stand-up comedy, în traducere proprie cu comentarii asupra câștigurilor și a pierderilor semantice și a modalităților de compensare. După cum este menționat în titlu, accentul este pus pe conceptul de stand-up comedy, pe caracteristicile glumelor din timpul spectacolelor și pe versiunea tradusă a acestora. Un act de comedie de succes depinde de abilitatea de a folosi diverse aspecte lingvistice ale povestirii unor glume. Comedia de tip stand-up poate fi descrisă ca o lucrare de echipă între interpreți și publicul lor, cei doi depinzând unul de celălalt, cel din urmă fiind responsabil de sincronizarea interpretului. Reacția lor (manifestată fie ca râs sau tăcere) îi arată artistului dacă ei au înțeles sau nu gluma și dacă o apreciază sau nu. Comedia stand-up este, în primul rând, monologul prezentat de un comediant pe scenă în fața unui public iar diversitatea interpreților, precum și multiplele tipuri de subiecte utilizate pentru a crea un discurs este ceea ce atrage publicul. Spectacolele sunt caracterizate de libertatea de exprimare, nu există subiecte interzise în libertatea de a spune ceea ce gândești.

Contribuția personală se poate observa în abordarea din diferite perspective a subiectului stand-up comedy, în selectarea și transcrierea eșantioanelor de text și traducerea acestora, evidențiind dificultățile întâmpinate și prezentarea soluțiilor găsite justificând metoda de traducere folosită, și în crearea de diagrame și analize care pot fi folosite pentru a facilita analiza oricărui text ce aparține de domeniul stand-up comedy.

Noutatea științifică este reprezentată de alegerea unui subiect care nu a mai fost abordat astfel până în prezent, de folosirea unei metode complexe de analiză ce reunește teorii ale umorului, strategii de traducere, noțiuni de lingvistică și elemente de cultură. Sunt prezentate eșantioane de text care prezintă un nivel ridicat de dificultate în traducere, soluțiile folosite fiind relevante pentru cercetarea făcută în acest domeniu. Un element care reprezintă o inovație este însăși abordarea cultural-lingvistică a umorului. Firește, această direcție este impusă de specificul spectacolelor de tip stand-up american, în a căror alcătuire intră adeseori elemente culturale, dar nu putem ignora nici încercarea de promovare a culturii minore (cea românească) înspre limba și cultura majoră (engleza). În acest caz, poate mai mult decât în

traducerea comedianților americani, traducătorul își folosește chiar mai mult abilitățile de mediator intercultural, dacă pornim de la premisa că receptorul traducerii este mai puțin familiarizat cu realitățile culturale românești. Un alt element de noutate este reprezentat de abordarea subiectelor de natură politică într-un mod umoristic sub forma unui roast.

Justificarea alegerii temei:

Această temă a fost aleasă pentru teza de doctorat în primul rând din motive subiective, datorită interesului personal față de umorul de tip stand-up, deoarece doresc ca prin această teză să continui cercetarea începută în timpul studiilor de masterat în domeniul stand-up comedy, în al doilea rând consider că pe baza cunoștințelor acumulate și sub atenta îndrumare a coordonatorului meu științific pot desfășura o analiză mai complexă și amănunțită asupra umorului de tip stand-up, astfel aducând o mică contribuție domeniului de cercetare.

Scopul principal al acestei teze vizează abordarea umorului de tip stand-up dintr-o perspectivă nouă, mai complexă; unind studii de umor, de traducere, lingvistice și culturale pentru a desfășura o analiză în profunzime a acestui concept.

Obiectivele tezei:

- să identifice strategiile de traducere care se dovedesc a fi mai eficiente în traducerea umorului de tip stand-up;
- să arate importanța aspectelor lingvistice în procesul de traducere și analiză a unui spectacol de stand-up comedy, luând în considerare aspectele audio-vizuale, textuale, fizice și ținând cont de importanța interacțiunii dintre interpret și public;
- să ilustreze în ce măsură o interpretare poate fi influențată de publicul prezent la spectacolul de comedie stand-up;
- să prezinte specificul cultural al unor rase și să evidențieze pierderile care pot apărea atunci când se încearcă traducerea textul scris al unui spectacol;
- să ilustreze modul în care cunoștințele culturale și contextul influențează modul în care o interpretare de stand-up comedy este percepută de public și de traducător;

Metodologie:

Pe parcursul acestei teze am folosit metode de cercetare contrastive în analiza eşantioanelor de text și a traducerilor oferite, și în compararea unor traduceri deja existente cu traducerile realizate de mine. Metoda contrastiv-comparativă a fost folosită pentru crearea unei diagrame ce măsoară frecvența cu care sunt folosiți markerii discursivi în spectacolele de tip stand-up a cinci comedianți și în elaborarea unei diagrame ce măsoară frecvența și intensitatea folosirii strategiilor de traducere; diagramele fiind construite pe baza eşantioanelor de text prezentate în teză. Documentarea a constat în colectarea de date, procesarea informațiilor obținute și analizarea acestora pe baza teoriilor prezentate pe parcursul tezei. Metoda analitică folosită în această teză constă în selectarea de spectacole de stand-up comedy pentru care am oferit transcrierile și descărcare de pe internet a unor subtitrări, aplicând o analiză din punct de vedere cultural- lingvistică și punând în evidență strategiile de traducere folosite.

Corpusul pentru analiză reunește texte caracterizate de referințe culturale, limbaj tabu, precum și argou, accent sau dialect, utilizarea recuzitei și performanța artistică pe scenă. Este clar că, în timp ce analizăm un spectacol de comedie stand-up, nu putem ignora contribuția importantă a receptorului mesajului, deoarece reacția publicului sub formă de râs sau tăcere arată interpretului dacă a înțeles gluma sau nu și, mai mult, dacă o apreciază sau nu.

Corpusul general utilizat pentru această disertație este format dintr-un număr de 17 interpreți de stand-up comedy cu un total de 22 de spectacole, 8 ediții ale Cinei Asociației Corespondenților de la Casa Albă, din 2010 până în 2017, cu un total de 10 spectacole și un roast (monolog de critică umoristică) care cuprinde momente a 8 interpreți. De menționat este și faptul că interpreții sunt de gen, rasă și religie diferite, deoarece este important să vedem diferențele culturale care pot influența un spectacol de stand-up comedy. Pentru a le ilustra, prezenta, traduce și analiza, aceste spectacole au fost ascultate cu atenție și pe baza lor au fost elaborate transcrierile, oferind o traducere proprie textelor pentru a ilustra versiunea în limba română sau engleză a unui spectacol de comedie. Pornind de la premisa că monologul comic este o categorie importantă de umor și că traducerea ei poate aduce noi provocări, teza este structurată astfel încât să abordeze comedia de tip stand-up atât din punct de vedere teoretic, unind studii despre umor, traducere, noțiuni lingvistice și culturale, cât și din punct de vedere practic, folosindu-se un corpus bogat pentru aplicarea teoriei.

Această teză este alcătuită din patru capitole, fiecare capitol prezentând o nouă direcție pentru analiza comediei de tip stand-up.

Primul capitol, *Natura interdisciplinară a povestirii glumelor în stand-up comedy*, se concentrează pe interpreți americani și români de comedie stand-up, reprezentând un punct de plecare în abordarea contrastivă care urmează în capitolele următoare. În plus, se pune accentul pe analizarea comediei stand-up prin intermediul teoriilor despre umor formulate de Raskin și Attardo. Incongruitatea, superioritatea și eliberarea sunt cele trei teorii pe care se bazează cercetarea în primul capitol. După cum a menționat Veale (2004: 424) „o teorie a umorului nu trebuie să caute incongruențe, ci să ofere o explicație socială pentru ce ne bucurăm insultând pe alții și de ce poate apărea un sentiment de intimitate socială atunci când această insultă este autorizată de principiul cooperativ al glumei.” Teoria superiorității se concentrează pe „importanța agresivității în umor” (Bogdan 2015: 10), sentimentul de superioritate față de ceilalți poate fi o modalitate de a declanșa râsul. Teoria eliberării constă în principal din fraze cheie sau glume care sunt folosite pentru a elibera tensiunea emoțională adunată în cadrul spectacolului. Acestea sunt concepute pentru a caracteriza actul de comedie stand-up, sporind eficiența atunci când analizăm o formă de umor verbal.

Al doilea subcapitol prezintă unii dintre cercetătorii din domeniul studiilor de traducere. Sunt prezentate lucrările unor cercetători precum M. Baker (1992), P. Newmark (1988) sau B. Hatim (1990, 2009, 2013), Duff (1989) etc. și pe baza acestor teorii au fost selectate eșantioane de text pentru a fi traduse și analizate în încercarea de a dovedi care dintre aceste teorii sunt cel mai des utilizate în timpul traducerii comediei stand-up. Deși exemplele de text pot părea foarte lungi, este important să prezentăm întregul context al unei glume, deoarece în această categorie de umor textul scris constituie doar 40% din glumă; restul de 60% este alcătuit din limbajul verbal și corporal folosit de interpret împreună cu reacția publicului și modul în care acesta interacționează cu interpretul în timpul unui spectacol. În continuare, cercetând modalitățile prin care umorul poate fi exprimat în comedia stand-up, au fost prezentate șapte tipuri de caracteristici ale actului de comedie, acestea au fost selectate pe baza utilității lor pentru decodificarea, înțelegerea și listarea tuturor elementelor care compun un spectacol de comedie stand-up. Primul capitol va prezenta caracteristicile monologului, despre care Castellón (2008) l-a menționat ca având originea în stand-up comedy care a fost interpretată în Statele Unite ale Americii. Se știe că există mai multe moduri de exprimare a umorului, comedia stand-up este de obicei prezentată ca un monolog format dintr-o succesiune de glume sau scurte povestiri. Paralimbajul joacă un rol central în umor în general

și este considerat ca una dintre cele mai reprezentative caracteristici ale comediei stand-up, este descrisă ca o multitudine de gesturi care sunt „importante în umor, care depind foarte mult de performanță și actorie.” (Apte 1985: 205) Cu ajutorul paralimbajului, interpretul își folosește vocea ca recuzită, pentru a imita pe cineva în timpul unei glume sau pentru a crea o identitate și pentru a folosi o voce diferită pe tot parcursul spectacolului. În ceea ce privește ridiculizarea, există trei tipuri de ridicol care pot fi găsite în timpul prezentării comediei stand-up, ridiculizare privată, ridiculizare în comun și autoridiculizare (Wilson 1979: 189). Cu atât mai mult, este important să vedem cum interpretul folosește ridiculul în timp ce construiește un text. Satira, este de obicei folosită pentru a râde de oamenii care se văd superiori și reprezintă o modalitate de a „ataca” o persoană, o instituție sau un eveniment. Mai mult, politețea, puterea și solidaritatea reprezintă o modalitate de a aborda atât subiectul, cât și publicul în același timp. Exemplele furnizate au fost selectate pentru a ilustra modul în care interpretul folosește aceste caracteristici și modul în care au influențat fluiditatea unui spectacol în direct; pe baza acestora fiind evidențiate reacțiile pe care artistul le-a primit din partea publicului. Prin crearea unui personaj scenic, interpreții reușesc să dea naștere unui stil unic de interpretare a unui act artistic pe scenă.

Următorul subcapitol îl prezintă pe comedianțul afro-american, Eddie Griffin; pe baza unui text-eșantion care face parte din unul din spectacolele sale, se va prezenta conceptul de multimodalitate în spectacolele în direct. Ultimul subcapitol se va concentra pe spectacolele românești de comedie stand-up, oferindu-se o traducere pentru text și prezentând dificultățile de traducere care pot apărea. Din cauza dialectului folosit și din cauza registrului specific, mai multe cuvinte sau expresii au fost foarte greu de tradus, cu toate acestea, s-a oferit o traducere pentru acestea. Textele eșantion au fost analizate, oferindu-se explicații pentru alegerea traducerii respective. Textele au într-adevăr o lungime considerabilă, dar sunt foarte utile, deoarece în umorul de tip stand-up este important să înțelegem contextul complet al unei glume.

Al doilea capitol, *Aspecte lingvistice în traducerea umorului de tip stand-up*, începe cu definirea și prezentarea aspectelor lingvistice în modul în care pot fi aplicate la o analiză bazată pe un corpus de spectacole de stand-up comedy. Conceptele teoretice pentru acest capitol sunt prezentate punctual aici și nu la începutul disertației, deoarece este foarte importantă efectuarea prezentării și a analizei în detaliu; oferind multiple exemple pentru a înțelege și a vedea cum funcționează aceste aspecte lingvistice în spectacole de comedie stand-up.

Subcapitolele sunt reprezentate de nivelurile lingvistice, în special de obiectul lor de studiu, care poate fi folosit în diferite maniere pentru a analiza sistematic o interpretare a comediei stand-up, nu numai textul în sine, ci și interpretarea și interpretul, analizând textul bazat pe tipul de propoziții utilizate. Acest capitol își propune să prezinte caracteristicile lingvistice ale glumelor utilizate în spectacolele de comedie stand-up, începând cu repetiția pentru a vedea care sunt caracteristicile sale într-un spectacol de comedie stand-up și cum și când artistul o folosește. Formularea textului este reprezentată de structurile de frază folosite de obicei de interpret pentru a începe un subiect nou, ele putând fi clasificate în funcție de interpret. Disfluențele reprezintă o scurtă pauză în spectacol datorată intervenției din partea cuiva din public. Interacțiunea, în timpul unui spectacol, dintre interpret și public poate produce disfluențe. Pentru a analiza caracteristica lingvistică a reperelor de discurs, a fost alcătuită o diagramă care reprezintă frecvența utilizării lor pe baza lucrărilor a cinci comedianți diferiți. Mai mult, intonația este folosită de interpret ca recuzită pentru a face o glumă sau pentru întregul spectacol. Toate aceste elemente reunite pot reprezenta un punct de plecare în dovedirea importanței lingvisticii atunci când este vorba de analiza și traducerea spectacolelor de stand-up comedy. Este interesant să vedem cum poate fi analizat un astfel de spectacol dacă se ține cont numai de caracteristicile lingvistice utilizate, aspecte care fac fiecare act artistic să fie unic. Mai mult, pe baza caracteristicilor lingvistice identificate, se pot crea anumite tipare și caracteristici ale interpretării lor pe scenă care pot fi aplicate unui comediant.

Ținând cont că acest tip de umor reunește cele trei elemente majore Expeditor - Mesaj - Receptor, atenția necesară a fost acordată limbajului ca mod de a dezvălui identitatea reală a interpretului. În acest sens, au fost analizate în detaliu, sociolingvistica și modul în care limba și cultura se contopesc în furnizarea de semnificații unui text plin de umor.

Ultimul subcapitol se axează pe noțiuni de sociolingvistică, fiind prezentate tipare sociale, dialecte, aspecte care dau un sens nou folosirii limbajului. Sociolingviștii consideră că modul în care vorbitorii se prezintă celorlalți sau modul în care interacționează cu ceilalți depinde puternic de modul în care este folosit limbajul. Mai mult, s-a pus accentul pe comunicarea interculturală, caracterizată prin concepte precum identitatea sau modul în care oamenii reușesc să-și creeze și să-și construiască propria identitate, considerarea unei persoane ca fiind diferită, care construiește și reduce oamenii la a fi mai puțin decât ceea ce sunt, înțelegând greșit lucrurile și creând stereotipuri greșite.

Sensibilitatea interculturală a fost analizată pe baza stimei de sine, auto-monitorizare, deschidere și empatie; modul în care o persoană afirmă deschis o opinie și acceptă opinia celorlalți sau modul în care comedianțul se identifică cu celălalt, împărtășind momentan aceeași opinie și emoții sunt elemente cheie în analiza unui spectacol de stand-up comedy. Conceptul de cunoaștere culturală și importanța acestuia atât pentru public cât și pentru traducător au fost abordate și în teză. Pentru a înțelege o glumă, o persoană trebuie să dețină anumite cunoștințe despre cultura și limba folosite de un comedianț pentru a înțelege pe deplin contextul glumei. Pentru a ilustra importanța cunoștințelor culturale, au fost oferite exemple relevante pentru analiză. Este important să vedem cum reușesc aceste concepte să influențeze modul în care oamenii interacționează. Au fost oferite exemple de texte din stand-up comedy ce aparțin interpreților din diferite țări, de rase, credințe și culturi diferite, etc., abordând diverse subiecte relevante pentru analiza efectuată în această teză.

Al treilea capitol, *Spațiul cultural și rasa în stand-up comedy*, pornește de la premisa că spațiul și rasa constituie factori importanți care au influențat istoria și dezvoltarea umorului, în special în cazul umorului de tip stand-up.

În acest capitol sunt prezentate patru tipuri diferite de spectacole de comedie stand-up, acestea au în comun subiectul rasei; modul în care este perceput de comedianț, modul în care comedianțul îl prezintă ca o glumă și modul în care publicul reacționează la subiecte referitoare la rasă fac parte din problemele prezentate. După cum se menționează și în titlu, spațiul cultural și rasa vor fi prezentate de comedianți aparținând diferitelor rase, deoarece în zilele noastre, tot mai mulți comedianți pleacă din țările lor și aleg să rămână într-un loc unde li se permite să vorbească liber despre ceea ce gândesc, chiar dacă asta înseamnă încălcarea regulilor țării lor. Așa cum este evidențiat și în spectacolele acestora, mulți dintre artiști aleg fie Europa, fie Statele Unite pentru promovarea discursului lor plin de umor într-un loc în care vorbirea neîngrădită nu este o crimă. Unii factori pot schimba direcția comediei stand-up în funcție de spațiu, rasă, naționalitate și istoria comedianților care merg pe scenă și execută un act de comedie stand-up. Această teză oferă exemple de diferiți interpreți care au ajuns la concluzia că sunt mai buni într-o țară diferită sau chiar pe un alt continent, un nou loc unde nu există limite. A fi evreu sau musulman nu oferă multe posibilități în țara de origine, dar unii comedianți și-au asumat un risc și și-au urmat visele.

Comedianții de stand-up au tendința de a-și face spectacolele de comedie personale; făcând ca subiectul să fie despre viața lor personală astfel aceștia reușesc să creeze o legătură mai puternică cu publicul.

Un alt element important care va fi luat în considerare pe parcursul acestei teze este urmărirea graniței dintre vorbirea liberă și discursul instigator la ură. Trebuie admis faptul că un spectacol de stand-up comedy este adesea puternic influențat de originile interpretului și că glumele folosite trebuie gândite cu atenție înainte de a le prezenta pe scenă în fața unui public. Interpreții trebuie să fie foarte atenți pentru a nu încălca această limită; aceștia trebuie să știe ce subiecte au voie să abordeze și ce subiecte ar trebui să evite dacă se dorește o carieră de succes în stand-up comedy.

Mai mult decât atât, acest capitol își propune să arate cum lucruri importante precum Holocaustul sau credința musulmană pot influența spectacolele pe scenă și pentru a vedea dacă aceste spectacole pot duce la crearea unui discurs instigator la ură și dacă reacția publicului este cea dorită sau dacă este una negativă. Capitolul prezintă o scurtă trecere în revistă a ceea ce înseamnă să fii musulman, evreu, negru sau american tipic și ce granițe de bun-simț nu trebuie depășite. Astfel, trebuie precizat că nu toate glumele sunt amuzante și nu toate sunt acceptate de public. Un interpret poate face glume despre propria rasă și religie, în timp ce dacă alții o fac, trec limita către discursul instigator la ură și limita dintre ceea ce este considerat umor și ceea ce este considerat ofensator. Interpreții musulmani prezintă spectacole de comedie stand-up folosind subiecte legate de tragedia din 11 septembrie, abordează stereotipul arab într-o manieră umoristică, pornind de la premisa că, dacă ești musulman, trebuie să fii terorist. Mai mult, Shazia Mirza propune un spectacol bazat pe drepturile femeilor musulmane și libertatea pe care o femeie ar trebui să o aibă. Interpreții evrei abordează două tipuri de subiecte distincte, Jerry Seinfeld nu vorbește niciodată despre credința sa, spectacolele sale fiind bazate pe subiecte din viața de zi cu zi, spre deosebire de stilul lui Jerry Seinfeld, Lewis Black abordează tema rasei și a credințelor de-a lungul spectacolelor sale. Al treilea tip de comedie stand-up este reprezentat de afro-americanul Dave Chappelle, el prezintă subiectul rasismului dintr-o perspectivă alb-negru. Al patrulea tip de comedie stand-up ilustrat aparține interpretului american George Carlin. Subiectele utilizate se referă la credință, religie și moarte. Textele eșantion utilizate pentru această categorie sunt destul de lungi, deoarece este important să ilustrăm întregul context al unei glume. După traducerea și analiza textelor-eșantion, o diagramă a fost concepută pentru a

ilustra frecvența strategiilor de traducere utilizate în acest context particular și pentru a observa care strategie este cea mai des utilizată.

Ultimul capitol, *Un stand-up comedy roast corect din punct de vedere politic*, se concentrează pe analiza discursului umorului și prezintă conceptul unei comedii corecte din punct de vedere politic, și dacă într-adevăr comedia stand-up poate respecta regulile de corectitudine în timp ce abordează diferite subiecte. Importanța acestui capitol constă în utilizarea frecventă a umorului politic și corectitudinii politice.

Corpusul pentru a ilustra un act de stand-up comedy corect din punct de vedere politic este asigurat de interpretări prezentate în cadrul Cinei Asociației Corespondenților de la Casa Alb ale figurilor politice importante, precum președintele Barack Obama, care se prezintă ca interpreți de comedie și abordează subiecte care sunt de obicei evitate din cauza naturii lor jignitoare. Subiectele privind presa, Partidul Republican și alegerile sunt doar o parte din subiectele utilizate în cadrul spectacolelor de comedie. Una dintre cele mai importante caracteristici este modul inventiv în care problemele grave și oficiale sunt aduse în atenția publicului și sunt prezentate ca glume, chiar dacă unele dintre ele reprezintă probleme naționale.

În plus, va fi prezentat un subtip de stand-up comedy, având în vedere că este important să vedem cum umorul interacționează cu viața socială și politică și în ce măsură poate fi realizată o reprezentare fără a fi considerată nepoliticoasă și ofensatoare. Acest subtip este reprezentat de roast (critica umoristică), ca exemple de text fiind folosite fragmente din Roast-ul lui Donal Trump oferit de Comedy Central. În analiza acestui subtip de comedie stand-up, au fost identificate și analizate anumite trăsături ale spectacolelor care au loc pe scenă. Modul în care sunt selectați interpreții și metoda folosită pentru a critica invitatul principal sunt elemente care ajută la caracterizarea umorului de tip stand-up.

Pe baza analizei realizate de-a lungul disertației, pot fi create diferite tipare specifice pentru fiecare interpret, care includ teorii ale umorului și strategii de traducere, aspecte lingvistice și particularități culturale. Această teză reunește mai multe teorii cu privire la traducere, umor și aspecte culturale. Este foarte important de menționat faptul că fondul teoretic pentru conceptul de stand-up comedy nu este foarte vast, cărțile scrise până acum despre acest tip de umor reprezintă doar o prezentare generală, fiind axate în principal pe modul în care se crează o interpretare de stand-up comedy și nu o cercetare a temei sau a contextului în care este utilizată sau o analiză legată de studiile de traducere. Prin urmare,

această teză ilustrează o abordare mai detaliată care poate fi considerată un pas înainte în această ramură particulară a analizei umorului. Concluziile acestei teze de doctorat reunesc rezultatele obținute în urma analizei textului și contextului, care se dovedesc a fi valoroase în analiza domeniului umorului de tip stand-up.

Concluzii

Pentru a răspunde la întrebarea *De ce este important să traducem comedia stand-up?* am găsit două motive, în primul rând datorită procesului de globalizare, interesul pentru stand-up comedy a prezentat o creștere semnificativă, precum și cererile pentru subtitrările acestora, iar al doilea rând, din cauza modului inteligent în care textele sunt construite, acestea prezintă un corpus nou și plin de provocări pentru studiile de umor și traducere.

Stand-up comedy este un tip de umor care în ultima vreme a început să atragă atenția cercetătorilor, iar abordarea prezentată de-a lungul acestei teze este prima de acest tip. După cum s-a demonstrat, o analiză a comediei stand-up se bazează în primul rând pe interpret, performanța vizuală, actul artistic, text și public. Abordările prezentate în teză pot fi utilizate pentru a crea mai multe tipare care pot face analiza umorului de tip stand-up mai accesibil. Pentru a analiza un astfel de text, relația dintre interpret-interpretare-public trebuie privită și analizată ca o singură identitate. Stand-up comedy este primul tip de umor care tratează subiecte precum rasa, credința și subiectele tabu într-o manieră diferită, prezentate într-o manieră unică de diferite tipuri de comedienți care folosesc aceste subiecte pentru a crea râs și o bună dispoziție într-o manieră inedită. Cu atât mai mult, în teză este prezentat modul în care stand-up comedy folosește politica pentru a crea râsul și modul în care politica folosește stand-up comedy din motive politice. Această afirmație este clar ilustrată în exemplele furnizate și analizate pentru a prezenta importanța acestei relații.

Este important de menționat că umorul de tip stand-up este încă în proces de cercetare. Fondul teoretic referitor la acest tip de umor se bazează în mare parte pe analiza generală a modului în care este construit un spectacol de comedie, tipul de cercetare prezentat în această teză reprezentând o abordare nouă și provocatoare pentru stand-up comedy. Stand-up comedy este rezultatul diferitelor elemente scrise, audiovizuale, fizice și de susținere, precum și interacțiunea expeditor-receptor. În acest sens, sarcina traducătorului implică mai multe etape de dificultate.

Traducerea acestui tip de umor se dovedește a fi mai dificilă decât ar putea părea, în acest caz traducătorul trebuie să analizeze artistul, interpretarea scenică, interacțiunea cu publicul și textul. Așa cum este ilustrat în traducerile oferite pentru textele-eșantion, traducerea textului de comedie stand-up din limba română în limba engleză a fost cea care a prezentat cel mai mare grad de dificultate, din cauza caracteristicilor specifice ale limbii, incluzând dialectul și paralimbajul, o provocare au reprezentat-o și eșantioanele de text aparținând interpreților afro-americani datorită folosirii excesive a cuvintelor din argou și a unui context cultural specific. Spectacolele aparținând comedienților musulmani au arătat un grad ridicat de dificultate din cauza terminologiei culturale specifice folosite pentru a descrie obiecte și tradiții specifice culturii lor. Pe baza exemplurilor furnizate, această teză oferă traduceri posibile pentru texte din spectacole de stand-up comedy, în același timp exemplele au fost folosite și pentru a demonstra importanța caracteristicilor lingvistice într-o analiză realizată în acest domeniu și pentru a ilustra care sunt cele mai frecvente strategii de traducere folosite pentru un astfel de text. Mai mult, datorită structurii complexe și datorită punctele de vedere multiple prezentate, această teză de doctorat oferă o nouă abordare a studiului umorului de tip stand-up și poate fi privită ca un punct de plecare în acest domeniu de cercetare.

Cuvinte cheie: teorii ale umorului, strategii de traducere, strategii lingvistice, stand-up comedy, roast, discurs politic

Bibliografie

Surse primare

- Maher Bill: The Decider, 2007
- Carlin George: It's bad for ya! - 2008
- <https://www.c-span.org/video/?293275-1/2010-white-house-correspondents-dinner>
- <https://www.c-span.org/video/?299256-1/2011-white-house-correspondents-dinner>
- <https://www.c-span.org/video/?305614-1/2012-white-house-correspondents-dinner>
- <https://www.c-span.org/video/?312088-1/2013-white-house-correspondents-dinner>
- <https://www.c-span.org/video/?318916-1/white-house-correspondents-dinner>
- <https://www.c-span.org/video/?325411-2/2015-white-house-correspondents-association-dinner>
- <https://www.c-span.org/video/?407237-103/2016-white-house-correspondents-dinner>
- <https://www.c-span.org/video/?426363-1/hasan-minhaj-headlines-white-house-correspondents-association-dinner>

- [Black, Lewis – Red, White and Screwed \(accessed 12.06.2014\)](#)
https://www.youtube.com/watch?v=JcTjGs6_yhU
- [Bobonete, Mihai – The Comedy Store \(accessed 07.08.2019\)](#)
<https://www.youtube.com/watch?v=wArCyXfRRJI>
- [Carr, Jimmy – Laughing and Joking \(accessed 23.04.2017\)](#)
<https://www.youtube.com/watch?v=4pCGLT65uMU>
- [Chappelle, Dave - Open Racism In America \(accessed 15.08.2014\)](#)
<https://www.youtube.com/watch?v=UQSQz6ZaOyI>
- [Djalili, Omid – Airport security \(accessed 10.02.2014\)](#)
https://www.youtube.com/watch?v=wi_r1-DNmmw
- [Dumitru, Doru Octavian \(accessed 17.09.2014\)](#)
<https://www.youtube.com/watch?v=oK04mN5ua2s>
- [Griffin, Eddie - Freedom of Speech \(accessed 22.02.2015\)](#)
<https://www.youtube.com/watch?v=M5cvuRQK2aY>
- [Griffin, Eddie – Voodoo child \(accessed 24.02.2015\)](#)
https://www.youtube.com/watch?v=ho_r24dIPTQ
- [Griffin, Eddie - You can tell 'em I said it ! \(accessed 03.03.2015\)](#)

<https://www.youtube.com/watch?v=akoCwDy2Jyo>

- [Gaxiola, Dennis – Dry Bar Comedy \(accessed 17.02.2016\)](#)
<https://www.youtube.com/watch?v=TCzv5Rj3tZE>
- [Mirza, Shazia-Stockholm Live, \(accessed 03.04.2015\)](#)
<https://www.youtube.com/watch?v=TGEY8cZuGF4>
- [Noah, Trevor – That’s Racist \(accessed 03.03.2019\)](#)
<https://www.youtube.com/watch?v=BMf5--QPyNw>
- [Roast of Donald Trump , available at: \(accessed 15.01.2019\)](#)
<https://www.youtube.com/watch?v=5tbf5SXgKLc>
- [Seinfeld, Jerry, ep 153 and subtitle available at \(accessed 05.11.2014\)](#)
<https://www.youtube.com/watch?v=wYgR8-dd6SM>
<https://www.titrari.ro/index.php?page=cautare&z1=0&z2=seinfeld+yada&z3=1&z4=1>
- [Sykes, Wanda - What Happened Ms Sykes \(accessed 02.04.2019\)](#)
<https://www.youtube.com/watch?v=hE5FnCGzb6c>
- [Williams, Katt – American Hustle, \(accessed 11.09.2016\)](#)
https://www.youtube.com/watch?v=_qlNEmpxQxI
- [Williams, Katt – It’s Pimpin Pimpin \(accessed 17.09.2016\)](#)
https://www.youtube.com/watch?v=_qlNEmpxQxI&list=PLhmagRdUfSLTVEs545onU236ZbFqbjdG5
- [Williams, Katt – Let a Playa Play \(accessed 12.07.2016\)](#)
<https://www.youtube.com/watch?v=TrFVGuQbgOA>
- [Williams, Katt - Pimp Chronicles \(accessed 07.06.2016\)](#)
<https://www.youtube.com/watch?v=Htrjz6cFz1c>

Surse secundare

Studii despre umor și stand-up comedy

- Alexander, R. J., 1997, *Aspects of Verbal Humour in English*, Gunter Narr Verlag Tubinger.
- Apte, Mahadev L., 1983, *Humor research, methodology, and theory in anthropology. Handbook of humor research vol. I*, ed. by Paul E. McGhee; and Jeffrey H. Goldstein, 183-212, New York: Springer.
- Apte Mahadev, 1985, *Humor and Laughter: An Antropological Approach*, Ithaca, New York: Cornell University Press.
- Attardo, Salvatore and Jean-Charles Chabanne., 1992, *Jokes as a text type. Humor* 5-1/2. 165-176.
- Attardo, Salvatore, 1993, *Violation of conversational maxims and cooperation: The case of jokes*, In *Journal of Pragmatics* 19, North: Holland 537-558.
- Baumgartner, Jody C., & Becker, Amy B., 2018, *Political Humor in a Changing Media Landscape: A New Generation of Research*, Lanham, Boulder, New York, London: Lexington Boks.
- Berger, Arthur, 1993, *An anatomy of humor*. New Brunswick, NJ: Transaction Publishers.
- Carter, Judy, 1989, *Stand-Up Comedy: The Book*, USA: Bantam Dell Publishing.
- Castellón A. H., 2008, *Los monólogos. Algunas notas para su análisis*, IPFA Almería – UNED Lorca: <<http://www.illf.uam.es/clg8/actas/pdf/paperCLG23.pdf>>.
- Chapman, J. Antony, 1977, *It's a funny thing, humour*, Oxford: Pargamon Press.
- Chiaro, Delia, 2005, *The Wisecracking Dame: An overview of the representation of Verbally Expressed Humour produced by women on screen*, available at <http://www.mediazioni.sitlec.unibo.it/index.php/no1-anno2005/54-articolino1-anno2005/148-delia-chiaro.html>
- Chiaro, D., 2010, *Translation, Humour and Literature*, New York: Continuum International Publishing Group.
- Covey, Herbert C., 2015, *Crips and Bloods, A Guide to an American Subculture*, Santa Barbara, California: Greenwood.

- Double, Oliver, 2005, *Getting the Joke: The art of stand-up comedy*, London, New Delhi, New York, Sydney: Bloomsbury.
- Double, Oliver, 2014, *Getting the Joke: The Inner Workings of Stand-up Comedy*, , 2nd edition, London: Bloomsbury Publishing.
- Dudden, Power Arthur, 1987, *American Humor*, New York, Oxford University Press.
- Duff, A., 1989, *Translation*, Oxford: Oxford University Press.
- Frazini, Louis, 2012, *Just Kidding: Using Humor Effectively*, Lanham, Boulder, New York, UK: Rowman & Littlefield Publishers, INC.
- Freud, S., 1905, *Jokes and their Relation to the Unconscious*, London: Hogarth Press and the Institute of Psychoanalysis.
- Gerhardt, Cornelia, 2009, *Multimodal and intertextual humor in the media reception situation: The case of watching football on TV 79*, in Norrick, Neal R., and Chiaro, Delia, 2009, *Humor in Interaction*, Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins.
- Greenbaum, A., 1999, *Stand-up comedy as rhetorical argument: An investigation of comic culture*, in *Humor*, 12(1): 33-46.
- Gurian, J. & Tienken, R., 2012, *Make 'Em Laugh: 35 Years of the Comic Strip, the Greatest Comedy Club of All Time!*, Skyborse Publishing Inc.
- Klein, Julia, 1984, *The New Stand-up Comics*, Ms. October 1984: 116-26.
- Lee Yaross, Judith, 2016, *Stand-up Comedy, Social Change and (American) Culture*, in Meier & Schmitt, *Standing Up, Speaking Out: Stand-up Comedy and the Rethoric of Social Change*, New York: Routledge.
- Levine, Josh, 1993, *Jerry Seinfeld: Much Ado About Nothing*, ECW Press.
- Levine, Josh, 2010, *Pretty, Pretty, Pretty Good, Larry David and the making of Seinfeld and Curb your Enthusiasm*, ECW Press.
- Limon, John, 2000, *Stand-up Comedy in Theory, or, Abjection in America (New Americanists)*, Duke University Press Books.
- Lockyer, S., & Pickering, M., 2005, *Beyond a joke: The limits of humour*, New York: Palgrave Macmillan.

- Mandrinos, J., 2004, *The Complete Idiot's Guide to Comedy Writing*, USA: ALPHA, A member of Penguin Group Inc.
- Meier, Mathew & Schmitt, Casey, 2016, *Standing Up, Speaking Out: Stand-up Comedy and the Rethoric of Social Change*, Routledge.
- Norricks, Neal R., 1993, *Conversational Joking: Humor in Everyday Talk*, Bloomington: Indiana University Press.
- Norricks, Neal R., 2003, "Issues in conversational joking", *Journal of Pragmatics* 35: 1333-1359.
- Norricks, Neal R., and Chiaro, Delia, 2009, *Humor in Interaction*, Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins.
- Palmer, Jerry, 1994, *Taking Humour Seriously*, London, New York: Routledge.
- Perez, Raul, 2016, *Rethoric of Racial Ridicule in an Era of Racial Protest: Don Rickles, the "Equal Opportunity Offender" Strategy, and the Civil Rights Movement*, in Meier & Schmitt, *Standing Up, Speaking Out: Stand-up Comedy and the Rethoric of Social Change*, Routledge.
- Plester, Barbara & Inkson, Kerr, 2019, *Laugh out Loud: A User's Guide to Workplace Humor*, Palgrave Macmillan.
- Popa, Diana Elena, 2005, *Jokes and Translation*, *Perspectives*, 13:1,48 — 57.
- Rappoport, L., 2005, *Punchlines: The Case for Racial, Ethnic, and Gender Humour*, Westport: Praeger Publishers.
- Raskin, Victor, 1985, *Semantic mechanisms of humor*. Dordrecht: Reidel.
- Ross, Jeffrey, 2009, *I Only Roast the Ones I Love. Busting balls without burning bridges.*, NY, London: Simon Spotlight Entertainment.
- Rossing, Jonathan, 2017, *Live from DC, it's 'Nerd prom', Political Humor at the White House Correspondents Association Dinner*, in *Stand up, Speaking out: Stand-up Comedy and the Rhetoric of Social Change*, ed. Matthew R. Meier & Casey R. Schmitt, New York, London: Routledge.
- Rutter, Jason. 1997, *Stand-up as Interaction: Performance and Audience in Comedy Venues*, University of Salford.

- Schutz, Charles E., 1977, *Political Humor: From Aristophanes to Sam Ervin*, Cranbury, New Jersey: Associated University Press.
- Seinfeld, Jerry, 1995, *SeinLanguage*, New York: Bantam Books.
- Shales, Tom, 1986, *3 Minutes of Respect: Rodney Dangerfield's Comic Bit on HBO*, Washington Post 6 Sept, 1986: D3.
- Taiwo, R., Odebunmi, A., Adetunji, A., 2016, *Analyzing Language and Humour in Outline Communication*, Volume in the Advanced Linguistics and Communication Studies (ALCS) Book Series.
- Walker, Nancy A., 1988, *A very serious thing: Women's humor and American culture*, Minnesota: University of Minessota.
- Wennerstrom, Ann, 2011, *Rich pitch: The humorous effects of deaccent and L+H* pitch accent*, in *Pragmatics & Cognition* 19(2) 310-332.
- Wennerstrom, Ann, 2013, *Rich pitch: The humorous effects of deaccent and L+H* pitch accent*, in Attardo, S., Wagner, Manuela Maria, & Urios-Aparisi, Eduardo, *Prosody and Humor*, , Amsterdam, Philadelphia: Benjamin Publishing Press.
- Wickberg, Daniel, 1998, *The Senses of Humor: Self Laughter in Modern America*, Ithaca, London: Cornell University Press.
- Wilson, Christopher P., 1979, *Jokes. Form, content, use and function*. London: Academic Press.
- Yus, Francisco, 2005 *Dave Allan's stand-up monologues: An epidemiological approach*, in *Thistles: A homage to Brian Hughes. Vol 2. Essays in Memoriam*, Pub. Universidad de Alicante, Departamento de Filologia Inglesa, ed. Jose Mateo & Francisco Yus, 317-344.

Studii lingvistice și despre traducere

- Aitchison, Jean, 1994, '*Say, Say it again Sam*': *the treatment of repetition in linguistics*, article in *Swiss Papers in English language and literature*, *Repetition*, 7 (1994), ed. Andreas Fischer, Gunter Narr Verlag Tubinger.
- Attardo, Salvatore, 1994, *Linguistic theories of humor*, Berlin: Mouton de Gruyter.

- Attardo, Salvatore, 2001, *Humorous texts: A semantic and pragmatic analysis*. Berlin: Mouton de Gruyter.
- Bachrach, P. & Barat, M., 1970, *Power and Poverty: Theory and Practice*, Oxford: Oxford University Press.
- Baker, M., 1992, *In Other Words. A Coursebook on Translation*, London and New York: Routledge.
- Bavelas, J. B., Kenwood, C., Johnson, T., & Phillips, B., 2002, *An experimental study of when and how speakers use gestures to communicate.*, *Gestures* 2, 1-17.
- Bavelas, J. B., Kenwood, C., & Phillips, B., 2002, *Discourse Analysis*, In M. Knapp & J. Daly (Eds.), *Handbook of Interpersonal Communication* (3rd ed., pp. 102-129). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Benveniste, E., 1971, *Problems in General Linguistics*, USA: University of Miami Press.
- Catford, J. C., 1965, *A Linguistic Theory of Translation*, Oxford: Oxford University Press.
- Croitoru, E., 2006, *Translation and Meaning: A Cultural Cognitive Approach*, in L. Frențiu, (ed.) *Romanian Journal of English Studies*, 3/2006, Timișoara: Editura universității de Vest, Available at <http://www.litere.uvt.ro/RJESno3.htm> C=
- Croitoru, E., 2008, *Translation as Cultural Negotiation*, in *Romanian Journal of English Studies*, 5/2008, Timișoara: Editura Universității de Vest.
- Croitoru, E., 2011, *Translating Identity: Rethinking, Right Wording and Recontextualization*, in *Romanian Journal of English Studies*, 1584-3734, 8, 146-154.
- Chomsky, Noam, 1965, *Aspects of the theory of Syntax*, Cambridge, Massachusetts: The MIT Press.
- Chomsky, Noam, Belletti, Adriana & Rizzi, Luigi, 2002, *On Nature and Language*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Dryzek, John S., 1997, *The Politics of the Earth: Environmental Discourses*, New York: Oxford University Press.
- Egins, Suzanne, 2005, *Introduction to Systemic Functional Linguistics*, New York: Bloomsbury.

- Fairclough, Isabela & Norman Fairclough, 2012, *Political Discourse Analysis. A method for advanced students*, Routledge.
- Fairclough, Norman, 1995, *Critical Discourse Analysis. The Critical Study of Language*. Routledge.
- Gorjian. B, 2006, *Translating English Proverbs into Persian: A Case of Comparative Linguistics.*, Oxford: Oxford University Press.
- Hamilton, T., 2013, *Humorous Structures of English Narratives, 1200-1600*, Cambridge Scholars Publishing.
- Hatim, B. and Mason, I., 1990, *Discourse and the translator*. London, Longman.
- Hatim, B. 2009, *Translating text in context*, in Munday, Jeremy, 2009, *The Routledge Companion to Translation Studies*, revised edition, London, New York: Routledge.
- Hatim, B. & Mason, I., 2013, *Discourse and the translator*. London, New York: Routledge.
- House, J., 1976, *A model for translation quality assessment*. Tübingen: Gunter Narr Verlag
- Hung, E., 2005, *Translation and Cultural Change*, Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Jewitt, C., 2009, *The Routledge Handbook of Multimodal Analysis*. London: Routledge.
- Jucker, Andreas, 1994, *The feasibility of historical pragmatics*, *Journal of Pragmatics* – J PRAGMATICS 22, 533-536.
- Kiefer, F., 1969, *Studies in Syntax and Semantics*, Dordrecht Reidel.
- Lakoff, Robin, 1975, *Language and woman's place*, New York: Harper Colophon Books.
- Lakoff, Robin, 2003, *Language, gender, and politics: putting "women" and "power" in the same sentence*. *The handbook of language and gender*, ed. by Janet Holmes; and Miriam Meyerhoff, Malden: Blackwell.
- Leech, G., 1983, *Principle of Pragmatics*, Amsterdam: Benjamins.
- Leech, G., 2005, *Politeness: Is there an East-West divide? Wai Guo Yu: Journal of Foreign Languages*, Shanghai, 6:3-31.

- Komter, A., 2001, *The distinguished rationality of solidarity: Gift giving in informal relation*, *The Journal of Mathematical Sociology*, 25(4), 385-401.
- Levelt, Willem, 1983, *Monitoring and self-repair in speech*, *Cognition* 14:41-104.
- Locher, M.A., 2004, *Power and Politeness in Action: Disagreement in Oral Communication*, Berlin: Walter de Gruyter.
- Lukes, S., 1974, *Power. A radical view*, London: Macmillan.
- Mazid, B., 2008, *The politeness principle: From Grice to Netiquette*, *Annals of the Arts and Social Sciences*, 29.
- Meyerhoff, M., 2001, *Dynamics of differentiation: on social psychology and cases of language variation*, in N. Coupland, S. Sarangi and C. N. Candlin (eds), *Sociolinguistics and Social Theory*, Harlow: Longman, pp 61-87.
- Meyerhoff, M., 2006, *Introducing Sociolinguistics*, London: Routledge.
- Munday, Jeremy, 2009, *The Routledge Companion to Translation Studies*, revised edition, London, New York: Routledge.
- Neagu, M. & Colipcă-Ciobanu, G., 2014, *Metaphor and Self/Other Representations. A Study on British and Romanian Headlines on Migration*, in *Metaphor and Intercultural Communication*, (ed) Andreas Musolf, Fiona MacArthur and Giulio Pagani, Great Britain: Bloomsbury, 201-220.
- Nevalainen, T., Raumolin-Brunberg, H., 1996, *The Corpus of Early English Correspondence. Sociolinguistics and Language History Studies based on the Corpus of Early English Correspondence.*, Amsterdam: Rodopi.
- Nevalainen, T., 2008, *The Dynamics of Linguistic Variation*, Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
- Newmark, P., 1988, *A Textbook of Translation*, 12, Prentice-Hall International
- Norricks, Neal R., 1986, "A frame-theoretical analysis of verbal humor: Bissociation as schema conflict.", *Semiotica* 60-3: 225-245.
- Reiss, Katharina, 1971/2000, *Translation Criticism. The Potentials and Limitations*. Trans. Erroll Rhodes, Manchester: St. Jerome.

- Richter, Eva and Song, Bailin, 2005, *Translating the concept of 'identity'*, in Translation and Cultural Change, Studies in history, norms and image-projection, edited by Eva Hung, Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Ritchie, Graeme, 2004, *The Linguistic Analysis of Jokes*, London: Routledge.
- Robins, R. H., 1968, *Transformational Analysis in General Linguistics*, London: Longman.
- Quirk, Randolph et al, 1985, *A Comprehensive Grammar of the English Language*, London: Longman
- Schiffrin, D., 1987, *Discourse Markers*, Cambridge University Press.
- Schiffrin, D., 1994, *Approaches to Discourse: Language as Social Interaction*, Cambridge University Press.
- Shulte, Reiner and John Biguenet, 1992, *Theories of Translation: An Anthology of Essays from Dryden to Derrida*. The University of Chicago Press.
- Stecconi, U., 2000, *Translating like a spider. An empirical study of translated websites*, paper presented at Research Models in Translation Studies Conference, Manchester, April 2000.
- Tannen, D., 1989, *Talking Voices. Repetition, Dialogue and the Imagery in Controversial discourse*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Tannen, D., 1990, *Rethinking Power and Solidarity in gender and dominance*, in Proceedings of the 16th Annual Meeting of the Berkeley Linguistics Society, ed. by Kira Hall, Jean-Pierre Koenig, Michael Meacham, Sondra Reinman, and Laurel A. Sutton, 519-29. Berkeley: Berkeley Linguistics Society, Veale, Tony 2004. *Incongruity in humor: root cause or epiphenomenon?* HUMOR: International Journal of Humor Research, 17, pp. 419–428.
- Tannen, D., 2007, *Talking Voices: Repetition, Dialogue, and Imagery in conversational discourse*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Van Dijk, Teun, A., 1977, *Context and cognition: Knowledge frames and speech act comprehension*. Journal of Pragmatics, 1, 211-232.

- Van Dijk, Teun, A., 1980, *Macrostructures: An interdisciplinary study of global structures in discourse, interaction, and cognition.*, Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Van Dijk, Teun, A., 1981, *Studies in the pragmatics of discourse*, The Hague:Mouton Publishers.
- Veale, Tony, 2004, *Incongruity in Humour. Root Cause of Epiphenomenon?* International Journal of Humour Research, Vol. 17, No. 4, 410-428.
- Venuti, L., 1995, *The translator's Invisibility:A History of Translation*, London, New York: Routledge.
- Vermeer, Hans, 1989, *Skopos and commission in translational action*, trans. A. Chesterman, in A. Chesterman (ed.) *Readings in Translation Theory*, Helsinki:Oy Finn Lectura Ab 173-287.
- Vinay, J. P. & J. Darbelnet,1958/ 2004, *A methodology for translation*, trans J.C. Sager and M.J. Hamel, in L. Venuti (ed.) 2004, *The Translation StudiesReader 2nd ed.* London, New York: Routledge, 128-137.

Studii culturale și interculturale

- Bennet, J.M., 1993, *Cultural Marginality: Identity Issues in Intercultural Training, in Education for the Intercultural Experience*, 2nd ed., ME:Intercultural Press, Yarmouth.
- Bennett, Milton J., 1998, *Basic Concepts of Intercultural Communication: Selected Readings*, Intercultural Press.
- Bhawuk, D.P.S., Brislin, R., 1992, *The Measurement of Intercultural Sensitivity using the Concept of Individualism and Collectivism*, International Journal of Intercultural Relations.
- Chen, G. M., Starosta, W. J., 1997, *A review of the concept of intercultural sensitivity, Human Communication, I, 1-16.*
- Halliday, A., Hasan, Ruqaiya, 1977, *Cohesion in English*, Longman.

Halliday, A., 1978, *Language as Social Semiotics: The Social Interpretation of Language and Meaning*, London: Arnold.

Halliday, A., Hyde, M., Kullman, J., 2004, *Intercultural Communication. An Advanced Resource Book*, London: Routledge.

Lindholm, Ch., 2007, *Culture and Identity*, USA: Oneworld Publications,.

Novak, A., & El-Burki, Jamillah Imaani, 2016, *Defining Identity and the Changing Scope of Culture in the Digital Age*, A Volume in the Advances in Human and Social Aspects of Technology (AHSAT) Book Series:Global.

Alte surse

Adler, R.B., Towne, N., 1987, *Looking in/Looking out*, New York: Holt, Rinehart and Winston.

Aijmer, K., 2002, *English Discourse Particles. Evidence from a Corpus*, Amsterdam:John Benjamins.

Angermuller, Johannes, Dominique Maingueneau, Ruth Wodak, 2014, *The Discourse Studies Reader: Main currents in theory and analysis*, Amsterdam:John Benjamins.

Attardo, S., Wagner, M. M., Urios-Aparisi, E., 2013, *Prosody and Humour*, Amsterdam: John Benjamin Publishing Company.

Barr, Rebecca Anne, 2013, *Pathological Laughter and the Response to Ridicule: Samuel Richardson, Jane Collier and Sarah Fielding*, Revue de la Societe d'etudes anglo-americaïnes des XVIIe et XVIIIe siècles.

Benveniste, E., Lallot, J., 1973, *Indo-European Language and Society*, University of Miami Press.

Bergson, H., 1911, *Creative Evolution*, Mineola, New York: Dover Publications, INC.

Billig, Michael, 2005, *Laughter and Ridicule: Towards a Social Critique of Humor*, London, Thousand Oaks:Sage Publications.

Bogdan, Alina, 2014, *Racial And Ethnic Identity In Stand-Up Comedy Performance*. In Globalization and intercultural dialogue : multidisciplinary perspectives / ed.:

Iulian Boldea - Tîrgu-Mureş : Arhipelag XXI, 2014 ISBN 978-606-93691-3-5 (C)
Arhipelag XXI Press, 2014 pp. 722-726

Bogdan, Alina, 2014, *Differences in Society Outlined Through Stand-up Comedy*, In Ovidius University Annals, Economic Sciences Series, Volume XIV, Special Issue, Economy and Society; Section: Fundamental Social Values. Constanta, Ovidius University Press, pp. 78-81

Bogdan (Petre), Alina, 2014, *Racial Issues in American Stand-up Comedy* in M. Praisler (ed.) Cultural Intertexts, vol. 1-2/ 2014, Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, ISSN 2393-0624, indexată FABULA, EBSCO, SCIPPIO, pp. 268-274

Bogdan Alina (Petre), 2015, “Theories “of Verbal Humour. A Case Study on Stand-up Comedy, in Translation Studies, Retrospective and Prospective Views, Year VIII, Volume 18/ 2015, Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, ISSN 2065-3514, pp. 9-17.

Brown, P. & Levinson, S., 1987, *Politeness: Some Universals in Language Use*. Cambridge: Cambridge University Press.

Burgess, Emma, 2002, *The little Book of essential foreign swear words*, Summersdale Publishers.

Crawford Caniciottoli, Belinda, Inmaculada Fortanet-Gómez, 2015, *Multimodal Analysis in Academic Settings: From Research to teaching*, New York, London: Routledge.

Curco ', Carmen 1998 *Indirect echoes and verbal humour*. In Rouchota, Villy, and Andreas H. Jucker (eds.), Current Issues in Relevance Theory. Amsterdam: John Benjamins, 305–325.

Dagut, M. B., 1976, ‘Can “metaphors be translated?”. *Babel: International Journal of Translation*, 32: 1, 21-33.

Friedman, Marilyn & Narveson, Jan, 1995, *Political Correctness: For and Against*, Rowman & Littlefield Publishers, INC.

Glynos, J., Howarth, D., Norval, A., Speed, E., 2009, *Discourse Analysis: Varieties and Methods*, Centre for Theoretical Studies in the Humanities and Social Sciences University of Essex, National Centre for Research Methods, NCRM/014.

- Jones, J.P., 2010, *Entertainment politics: Satiric television and political engagement*, 2nd ed. Lanham, MD: Rowman & Littlefield..
- Knapp, Mark L. & Daly, John A., 2002, *Handbook of interpersonal communication*, (3rd ed. 102-129) Newbury Park: Sage Publications, Inc.
- Koestler, Arthur, 1969, *The act of creation*. London: Hutchinson & Co.
- Norris, S., 2004, *Analyzing Multimodal Interaction*. London: Routledge.
- Richardson, E. John, 2004, *(Mis)Representing Islam. The racism and rhetoric of British broadsheet newspapers*, University of Sheffield: John Benjamins Publishing.
- Romero, Berto, 2010, “*Si que pasa algo: Es un programa de television!*” In Buenafuente, A. Sigo diciendo (Los monologos de la Sexta), 11-12, Barcelona: Planeta.
- Sacks, Harvey, 1992a, 1992b, *Lectures on Conversation*, 2Vol, Gail Jefferson(ed), Cambridge, MA: Blackwell.
- Wilson, John K., 1995, *The Myth of Political Correctness: The Conservative Attack on Higher Education*, Durham, London: Duke University Press.
- Wray, A., 2002, *Formulaic Language and the Lexicon*, Cambridge University Press.

<https://whca.press/>

Dicționare

- Dalzell, Tom & Victor, Terry, 2013, *The New Partridge Dictionary of Slang and Unconventional English, Volume I-II:A-Z, Second Edition*, London, New York: Routledge.
- Dalzell, Tom, 2018, *The Routledge Dictionary of Modern American Slang and Unconventional English, Second Edition*, New York: Routledge.
- Partridge, Eric, Beale, Paul, 1984, *A Dictionary of Slang and Unconventional English : Colloquialisms and Catch Phrases, Fossilised Jokes and Puns, General Nicknames, Vulgarisms, and Such Americanisms As Have Been Naturalised 8Th Ed.*, Taylor & Francis Routledge

Scriban, August, 1939, *Dicționarul limbii românești*, Institutul de Arte Grafice “Presa Bună”

Seche, Luiza & Seche, Mircea, 2002, *Dicționar de sinonime*, Editura Litera International.

Ștef, Dorin, 2015, *Dicționar de regionalisme și arhaisme din Maramureș*, Baia Mare Editura Ethnologică.

Thorne, Tony, 2014, *Dictionary of Contemporary Slang, Fourth Edition*, London, New Delhi, New York, Sydney: Bloomsbury.

Volceanov, G., R. Nicolae & G. P. Volceanov, 2015, *Dicționar de argou englez-român*, București: Niculescu.

<https://www.urbandictionary.com/define.php?term=The%20Urban%20Dictionary>

<https://dictionary.cambridge.org/>

<https://www.macmillandictionary.com/>